

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.57443>

Makale türü: Araştırma makalesi		Article type: Research article
Geliş tarihi	31.01.2022	Submitted date
Kabul tarihi	27.09.2022	Accepted date
Elektronik yayın tarihi	31.08.2023	Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Töre, E. & Baloğlu, S. (2023). Ortaokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Journal of History School*, 65, 1497-1529.

ORTAOKUL YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ¹

Esra TÖRE² & Seda BALOĞLU³

Öz

Bu çalışmanın amacı ortaokul yönetici ve öğretmenlerinin uzaktan eğitime ait görüşlerini incelemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni ile yapılmıştır. Çalışmaya İstanbul ili Bağcılar ilçesinde bulunan 10 farklı devlet okulunda görevli 10 yönetici ve 15 öğretmen katılmıştır. Alan uzmanlarının görüşü alınarak hazırlanmış 13 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler uzaktan eğitim koşulları sebebiyle yöneticiler ile yüz yüze, öğretmenler ile yüz yüze ve telefonla yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; hazırlanmışlık aşamasında yönetici ve öğretmenlerin düzeyleri düşük bulunmuş, öğretmenlerin ihtiyaç tespit çalışmalarına yöneldiği fakat yöneticilerin böyle bir yöneliminin olmadığı görülmüştür. Özümseme aşamasında, uzaktan eğitime geçiş için önceki TV yayınlarının kolaylaştırıcı etkisi olmadığı fakat öğretmenlerin akıllı tahtada ders işleme deneyimlerinin uzaktan eğitimi içselleştirmeyi hızlandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Uygulama aşamasında ise en çok karşılaşılan problemler belirlenmiş; Canlı Ders Uygulamaları, EBA Platformu, EBA TV' nin etkililik açısından sıralamasında en etkili uygulamanın canlı ders olduğu belirlenmiştir. Değerlendirme aşamasında, uygulayıcıların uzaktan eğitim uygulamalarına ait memnuniyet düzeylerinin yüksek

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %50. Bu makalenin etik kurul onayı İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nde, 25.06.2021 tarih, 2021/06 sayı ve toplantı numarası ile alınmıştır.

²Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı, esra.tore@izu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9133-6578

³Uzman Öğretmen, Bağcılar Plevne Ortaokulu, sedatuna16@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7820-1740

olduğu belirlenmiş, karşılaşılan problemlere yönelik merkezi çözümler etkili ve başarılı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Covid-19 Pandemisi, Öğretmen Görüşleri, Yönetici Görüşleri.

Investigation of Secondary School Managers and Teachers' Opinions on the Distance Education Process

Abstract

This study aims to examine the views of secondary school administrators and teachers on distance education. The study was conducted with the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. Ten administrators and 15 teachers working in 10 different public schools in Istanbul province Bağcılar district participated in the study. Interviews were conducted with a semi-structured interview form consisting of 13 questions prepared by taking the opinions of field experts. Due to the distance education conditions, the interviews were made face to face with the administrators, face-to-face with the teachers, and over the phone. According to the results obtained, In the readiness stage, the levels of administrators and teachers were found to be low, and it was seen that teachers tended to need assessment studies. Still, administrators did not have such an orientation. In the assimilation stage, it was concluded that the previous TV broadcasts did not have a facilitating effect on the transition to distance education. Still, the teachers' experience of teaching on the smart board accelerated the internalization of distance education. During the implementation phase, the most encountered problems were determined; It has been determined that the most effective application in terms of the effectiveness of Live Lesson Applications, EBA Platform, and EBA TV is a live lesson. In the evaluation phase, it was determined that the satisfaction levels of the practitioners regarding distance education applications were high, and the central solutions for the problems encountered were found to be effective and successful.

Keywords: Distance Education, Covid-19 Pandemic, Teacher Opinions, Manager Opinions.

GİRİŞ

Uzaktan eğitim sürecinin eğitim sistemine en büyük getirilerinden biri 21. yy. becerilerinin öğrencilere kazandırılması için yapılan çalışmalara ivme kazandırmış olmasıdır. Son dönemde öğrencilere bu davranışların kazandırılması yönünde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geniş çaplı girişimler başlatılmıştır. Dijital dönüşüm odağında yazılım, kodlama dili, yenilikçi yapay zekâ, inovasyon, akıllı cihazlar, ağların yönetimi gibi konularda öğretmenlere sertifika verilmesine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Öz vd., 2020; Yıldırım, 2020; Gülerüz vd.,

2020). Pandemi eğitim katılımcıları zorunlu dijitalleşme sürecine dahil olmuş ve dijital dünyaya yaklaşımları öğretmen, veli ve öğrenci açısından değişim göstermiştir.

Uzaktan eğitim, geleneksel öğrenme- öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütülme olanağı bulunmadığı durumlarda eğitim çalışmalarını planlayanlar ve uygulayanlar ile öğrenenler arasında iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belli merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemidir (MEB, 2001). Uzaktan eğitim, “farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin, öğrenme- öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder” (İşman, 2011). Öğreten-öğrenenin farklı mekânlarda bulunduğu, öğrenme-öğretme faaliyetlerini teknolojik araç desteği ile gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Bir başka tanımla, uzaktan eğitim, “Geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütme olanağı bulunmadığı durumlarda, eğitim çalışmalarını planlayanlar ve uygulayanlar ile öğrenenler arasında iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemidir” (Alkan, 1987).

Uzaktan eğitim çalışmaları Covid-19 Pandemisi’ne kadar olan dönemde, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim ile kıyaslandığı, uzaktan eğitime karşı tutum ölçme araçlarının uygulandığı, üniversitelerde ortak seçmeli derslerin uzaktan eğitimi bağlamında değerlendirildiği, uzaktan eğitimin avantaj-dezavantajları, olumlu-olumsuz yönleri, öğretim elemanları örnekleme ait yada uzaktan eğitim başarısına içerik paylaşımının, katılımcı rollerinin iyi belirlenmesinin etkisi, ülke politikalarında uzaktan eğitim yapılandırılmaları, yönetsel süreçlere göre uzaktan eğitim uygulamaları, kıdem, cinsiyet ve branşlara göre uzaktan eğitime ait tutum değerlendirmelerinin yapıldığı çalışmalar karşımıza çıkmaktadır (Yıldız, 2015; Düzakın ve Yalçınkaya, 2008; Demir, 2014; Çıglık ve Bayrak, 2015; Ersoy, 2009; Mercan, 2018; Ülkü, 2018; Gündüz 2013; Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016; Boz, 2019; Karahan, vd., 2018; Özgöl vd., 2017; Özüçelik, 2019).

Covid-19 etkisiyle uzaktan eğitimin etkilediği kitlenin büyümesi ve konu kapsamının genişlemesi bu konudaki çalışmaların da artmasını sağlamıştır. Uzaktan eğitime yönelik son çalışmalar incelendiğinde ilkökul, ortaokul, lise öğretmenleri, yöneticileri ve velileri ile genel olarak uzaktan eğitim uygulamaları (Akyavuz ve Çakın, 2020; Demir ve Özdaş, 2020; Türküresin, 2020; Demir ve Kale, 2020; İmamoğlu ve İmamoğlu, 2020) ya da EBA TV özelinde (Aydın, 2020; Kuzu, 2020; Yıldız ve Bektaş, 2020; Balaman ve Tiryaki, 2021) ve branş

derslerinin öğretimine ait konu ve örneklem bağlamlarında araştırmaların zenginleştiği görölmektedir (Bakioğlu ve evik, 2020; Karatepe vd., 2020; Güngör, angal ve Demir, 2020).

Uzaktan eğitim uygulamalarına ait çalışmalar yöneticiler odağında incelendiğinde, kriz dönemlerinde eğitim yönetimi süreçlerinin uygulanmasına ait sonuçların değerlendirildiği (Sarı ve Sarı, 2020), yöneticilerin uzaktan eğitimdeki eksiklikleri ve bu konuya ait önerilerini ifade ettiği (Akyavuz ve akın, 2020) alışmalar karşımıza çıkmaktadır. Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili görüş incelemelerinin bulunduğu çalışmalar sınırlı sayıda olup ortaokul yöneticileri ve öğretmenleri ile birlikte bir çalışma gözlenmemiştir (Canpolat ve Yıldırım, 2021; Özgöl vd., 2020; Balaman ve Tiryaki,2021). Çalışmamızın özgünlüğu daha önce uzaktan eğitim uygulayıcılarına ait uzaktan eğitim sürecinin aşamalı olarak incelenmesi ve değerlendirmesine yönelik bir çalışmanın olmamasından kaynaklanmaktadır.

İlgili alanyazın çerçevesinde bu çalışmanın amacı ortaokul yönetici ve öğretmenlerinin uzaktan eğitime ait görüşlerini incelemektir. Çalışma amacı doğrultusunda aşağdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Yönetici ve öğretmenlerin olarak uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Yönetici ve öğretmenlerin olarak uzaktan eğitim sürecine ilişkin deneyimleri nasıldır?
3. Yönetici ve öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamaları öncesi hazır olma durumu ve hazırlanma girişimleri nasıldır?
4. Yönetici ve öğretmenlerin uzaktan süreçinde kendilerini güçlü buldukları ve gelişim gereksinimi hissettikleri alanlar nelerdir?
5. Yönetici ve öğretmenlerin pandemi öncesi dönemde kullanılan uzaktan öğretim TV yayınlarının uzaktan eğitime geçiş sürecindeki etkilerine ilişkin görüşleri nasıldır?
6. Yönetici ve öğretmenlerin uzaktan eğitim ile sınıf içi yüz yüze uygulamaların karşılaştırılmasına ilişkin görüşleri nasıldır?
7. Yönetici ve öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamaları esnasında karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukların çözümüm düzeyine yönelik görüşleri nelerdir?
8. Yönetici ve öğretmenlerin uzaktan eğitim ile ilgili beklentilerinin karşılanmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada ortaokul yönetici ve öğretmenlerinin Covid-19 etkisiyle zorunlu hale gelen uzaktan eğitime ait görüşlerini incelemek amacı ile nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Farkında olduğumuz fakat derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız durumlara açıklık getirmesi açısından olgubilim deseni tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Uzaktan eğitim uygulamalarındaki süreçlerin belirlenmesi, sorunların anlaşılması ve çözüme yönelik önerilerin sunulması açısından. Ayrıca araştırmacının aynı zamanda uygulayıcı olması süreci yakından tanıyarak yaşamayı sebebiyle görüşme formunda yer alan soruların yapılandırılmasında nitelik ve geçerliliğine katkısı olduğu düşünülmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya İstanbul ili Bağcılar Bölgesi'ndeki resmi ve özel toplam 58 ortaokul arasından uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 10 ortaokul kurumunda görevli 10 yönetici ve 15 öğretmen katılmıştır (Kılıç, 2013). Okul yöneticileri arasından yüz yüze görüşmeler yapıldığı için ulaşımı elverişli olan okullar belirlenmiştir. Ayrıca yöneticilerin çalışmaya katılım konusunda istekli olması ve iletişimlerinin güçlü olması önemsenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin her aşamasında bulunarak değerlendirmelerde bulunacak düzeyde yeterli ders saati bulunmasına dikkat edilmiştir.

Katılımcıların demografik özellikleri özellikleri Tablo 1 de verilmektedir. Tablo 1 incelendiğinde 10 yöneticinin birinin kadın, yedisinin 41-50, yaş aralığında olduğu görülmektedir. 15 öğretmenin 8'i erkek, 7 si kadın; 13'ü 31-40 yaş aralığındadır.

Tablo 1
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Sıra	Mesleki Pozisyonu	Cinsiyet	Yaş Aralığı	Kıdem
Y1	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y2	Yönetici	Erkek	50 yaş üstü	21 yıl üstü
Y3	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y4	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y5	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y6	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y7	Yönetici	Kadın	41-50	21 yıl üstü
Y8	Yönetici	Erkek	31-40	11-15 yıl
Y9	Yönetici	Erkek	41-50	21 yıl üstü
Y10	Yönetici	Erkek	31-40	16-20 yıl
Ö1	Öğretmen	Erkek	31-40	6-10 yıl
Ö2	Öğretmen	Erkek	31-40	1-5 yıl
Ö3	Öğretmen	Kadın	31-40	11-15 yıl
Ö4	Öğretmen	Kadın	31-40	11-15 yıl
Ö5	Öğretmen	Erkek	20-30	6-10 yıl
Ö6	Öğretmen	Erkek	31-40	6-10 yıl
Ö7	Öğretmen	Kadın	20-30	6-10 yıl
Ö8	Öğretmen	Kadın	31-40	16-20 yıl
Ö9	Öğretmen	Kadın	31-40	11-15 yıl
Ö10	Öğretmen	Erkek	31-40	11-15 yıl
Ö11	Öğretmen	Erkek	31-40	11-15 yıl
Ö12	Öğretmen	Kadın	31-40	6-10 yıl
Ö13	Öğretmen	Erkek	31-40	6-10 yıl
Ö14	Öğretmen	Kadın	31-40	6-10 yıl
Ö15	Öğretmen	Erkek	31-40	11-15 yıl

Veri Toplama Aracı

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni yapısına uygun olarak “Ortaokul yönetici ve öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşlerinin neler olduğunu” belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formu için literatür taraması yapılmış, dört kategoriye ayrılmış başlıklara uygun içerikler belirlenmiştir. Hazırbulunmuşluk başlığı altında uzaktan eğitime ait deneyimler, psikolojik olarak değişime yatkınlık ve kişisel yetkinlik durumunu ölçmeye yönelik sorular; özümseme başlığı altında ise uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik akıllı tahta uygulamaları ya da TV yayınları odağında eğitim ortamının ilişkilendirilmesi ve yapılandırılması ile ilgili sorular yer almaktadır. Uygulama başlığı altında,

uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan problemleri sorgulayan, EBA platformu, EBA TV ve canlı derslerin etkililiklerini yorumlayıcı sorular bulunmaktadır. Değerlendirme başlığı altında da uzaktan eğitimin bireysel, kurumsal, sistemsel olumlu ve olumsuz yönlerini açıklamaya, zaman içinde değişimini sorgulamaya yönelik sorular yer almaktadır. İçeriklere ait 15 taslak soru alanyazın taraması sonucu oluşturulmuştur. Eğitim bilimleri alanında çalışmakta olan 4 uzmanın görüşleri doğrultusunda aynı kapsamdaki 2 soru birleştirilmiş ve bir soru çalışma alanını karşılamadığı için çıkarılmıştır. Üst kısmına demografik bilgilerin de eklenmesiyle 13 sorudan oluşan görüşme formu son halini almıştır.

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun birinci kısmında hazırbulunmuşluk aşamasına yönelik 5 adet soru yer almaktadır. Bu düzeyin soruları uzaktan eğitim kavramı ile ilgili önbilgileri, yatkınlıkları, daha önce dahil olup olmadıkları, üniversitede eğitim derslerinde karşılaşmış oldukları ve bu konudaki isteklerini içeren nitelikte hazırlanmıştır. İkinci kısmında ise özümseme basamağına ait sorular yer almaktadır. Bu soruların içeriğı ise daha önceki uzaktan eğitim çalışmalarının incelenmesi, açık ilköğretim programlarının televizyon yayınlarının hatırlanması, sınıflarda EBA desteğı ile ders işlenişine yönelik yatkınlığı, dahil olunan eğitimin etkililiğı, uzaktan eğitim ile EBA ders işlenişlerinin bütünleşmiş yapısını içselleştirme üzerine şekillenmektedir. Bu kısımda 2 adet soru yer almaktadır.

Üçüncü kısımda uygulama alanına yönelik 3 adet soru bulunmaktadır. Bu kısımda ise uzaktan eğitim için gerekli donanımın elde edilmesi, yönetici-öğretmen/öğretmen-veli koordinasyon düzeyleri, internet kullanımı ile ilgili sorunlar, zaman esnekliğı, dersi planlarken göz önünde bulundurulacak etmenler ve doküman teminine yönelik sorular yer almaktadır. Son kısım olan değerlendirme aşamasında ise, EBA'daki videoların yeterliliğı, her sınıf seviyesine hitap edici nitelikte olup olmadığı, alıştırmaların kolaydan zora doğru bir sıralama yapısında oluşu, öğretmenlerin/öğrencilerin uzaktan eğitime katılım düzeyleri, geri dönüt imkanına açıklık getirecek nitelikte oluşuna ait 3 adet soru bulunmaktadır.

Nitel çalışmalarda inandırıcılık ifadesi kullanılmaktadır. Okuyucular açısından doğru ve haklı sonuçlar sunulması çalışmanın etik çerçevede gerçekleştirilmiş olmasını gerektirmektedir. Nitel araştırmalarda iç geçerlik (inandırıcılık) ve dış geçerlik (aktarılabirlik) araştırmanın inanılrlılığını açıklayıcı kavramlardır (Merriam, 2013).

Bu araştırmanın iç geçerliliğini sağlayıcı unsurlar arasında; araştırmacının uzun zamandır o bölgede eğitimci kimliğı ile çalışıyor oluşu, araştırma öncesi kendi kurum yöneticisi aracılığıyla katılımcılara ön bilgilendirme yapılması, araştırma

sonunda katılımcı teyiti sağlanması, araştırma konusu ile ilgili yeterli düzeyde bilgi ve yorum gücüne sahip, farklı branş öğretmenlerinin uygun örneklem ile belirlenmesi dolayısıyla üçgenleme (çeşitleme) yapılması gösterilebilir. İç geçerliliği arttırmaya yönelik bir diğer çalışma da uzman incelemesinin gerçekleştirilmiş olmasıdır. Araştırma konusunda genel bilgisi olan ve nitel araştırmalar sürdüren uzman kişilerin değerlendirmeleri de çalışmanın inanılabilirliğine katkı sağlamaktadır (Başkale, 2016). Araştırmadaki dış geçerlilik (aktarılabirlik) ifadesi; araştırma bulgularının benzer ortamlarda kolaylıkla test edilebilir oluşu ve genellenebilirliği ile ilişkilendirilmektedir. Dış geçerliliği desteklemesi için araştırma örnekleminin diğer örneklerle karşılaştırılabilecek kadar iyi tanımlanması gerekmektedir (Merriam, 2013).

Verilerin Toplaması ve Analizi

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda araştırma yapabilmek için gerekli izin başvuruları ilgili sistem üzerinden yapılmıştır. Ayrıca çalışmanın Etik Kurul Onayı İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nden 25.06.2021 tarih ve 2021/06 sayılı karar ile alınmıştır.

Görüşmelerden önce yöneticilerden telefonla randevu alınarak uygun zamanda rahat bir iletişim ortamı sağlanması amaçlanmıştır. Ön görüşmede araştırmacı kimliği açıklanarak araştırma amacı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmacı katılımcılar ile görüşme öncesi o bölgede yaklaşık 10 yıldır öğretmen çalıştığını ve görev yaptığı okul bilgilerini aktararak samimi bir güven ortamı oluşturulması amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçların benzer çalışmalar ile karşılaştırmalarına da yer verilmiştir. Görüşme öncesi de katılımcı gönüllülük formu okunarak katılımcıların kimliklerinin gizli tutulacağı, sorulara verilen yanıtların sadece bilimsel veri niteliği ile kullanılacağı açıklanmıştır. Görüşmelere 20-30 dakika sürmüş ve ses kaydı alınmıştır. Açıklama gerektiren durumlarda yönlendirme yapılmadan genel kapsamlı ifadelerle yer verilmiştir.

Öğretmenler ile yapılan görüşmeler için okul müdürlerinden yardımcı olabileceği noktasında gönüllü öğretmenlerin iletişim bilgileri alınmıştır. Ön görüşme yapılarak araştırmacı kimliği, araştırma amacı ve kapsamı, kişisel verilerin gizliliği teminatı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Öğretmenlere ulaşma aşamasında okul müdürlerinden yardım alınarak bazen okula gelen öğretmenler ile yüz yüze görüşme yapılmış ve ses kaydı alınmıştır. Bazen de okul müdürleri ile öğretmenlerin iletişim bilgilerine ulaşılarak whatsapp üzerinden görüşme formu soruları aktarılmış, cevaplar sesli mesaj ya da yazılı olarak alınmıştır. Ses kaydıyla alınan ya da sesli mesaj şeklinde gönderilen yanıtlar yazıya geçirilmiştir.

Nitel verileri değerlendirme sürecinde kullanılan betimsel analizle görüşme yapılan bireyleri tanıttıcı bulgular değerlendirilir. Farklı kaynaklardan elde edilen büyük miktarlardaki veriler önce incelenerek kodlanır ve sonra kodlamalar dikkate alınarak sentezlenerek bulgulara ulaşılır. Kodlamalar sonrası ulaşılan kategoriler arası ilişki incelemesi için genellikle betimlemeler kullanılır. Nitel veri analizi yapılma amacı, şablonları, düşünceleri, açıklamaları ve anlamları keşfetmektir (Büyüköztürk vd., 2011, s.258).

Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplardaki anahtar kelimeler belirlenerek, soruların kapsamı şekillenmiştir. Bu doğrultuda cevaplar hiçbir şekilde değiştirilmeden olduğu gibi aktarılmıştır. Sorular ayrı ayrı analiz edilerek, belirlenen ana kategorilere ait ilgili alt birimler oluşturulmuş ve tablolar haline dönüştürülmüştür. Her tabloda istatistiksel veriler frekans ve yüzde oran şeklinde yansıtılarak incelenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre özet niteliğinde hazırlanan tüm tema ve alt temalar belirlenerek Tablo 2’de gösterilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevapların analiz edilerek ana temalar belirlenmiştir. Hazırbulunmuşluk, özümseme, uygulama ve değerlendirme düzeylerine göre gruplandırılan her temada temsil edilen alt temalar ise verilen cevaplar doğrultusunda oluşturulmuştur. Her alt tema detaylı olarak soru bazlı frekansları belirtilerek tablolar halinde detaylı olarak açıklanmıştır.

Tablo 2

Uzaktan Eğitim Sürecinin Aşamalı Yapısına Ait Genel Temalar

DÜZEY	TEMA	ALT TEMALAR
HAZIRBULUNUŞLUK	Düşünce	Yaklaşım Bakış Açısı Düşünce Yönü
	Deneyim	Mevcut Mevcut Değil
	Hazırlık	Bireysel Paydaş Çevre ve Donanım
	Güçlü Yönler	Bireysel Farkındalık, Özgüven Teknolojik Yatkınlık ve Yeterlilik İnsan Kaynağı Zenginliği ve İletişim

ÖZÜMSEME	Gelişim Gereksinim Alanları	Ölçme-Değerlendirme, Eğitim Materyali Teknolojik Yeterlilik Ders Anlatmıyorum, Yeterliyim
	Önceki TV Yayınlarının Etkisi	Etkili Değildir Etkilidir
	Ders Anlatımında Yararlanılan Eğitim Bilişim Araçları	Akıllı Tahta
UYGULAMA		EBA Ders İçeriği ve Online Sınav Eğitim Siteleri
	Uygulamada Karşılaşılan Problemler	Bağlantı ve Erişim Problemleri İletişim sorunları Motivasyon Kaybı/Geri Dönüt İmkânı
	Uygulamaların Etkililik Sıralaması	Canlı Ders EBA TV EBA Platformu Zaman Yönetimi
DEĞERLENDİRME	Uzaktan eğitim ile Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması	Materyal Kullanımı Ekonomik Açından Donanımsal
	Memnuniyet Düzeyi	Beklentimin Üzerinde Kısmen Hayır
	Genel Merkez, Kurum ve Birey Bazlı Çözümlerin Yeterlilik Ölçüsü	İyi Düzeyde Orta Düzeyde Kötü Düzeyde
	Uzaktan Eğitimin Uğradığı Değişim ve Gelişimler	UE için Rasyonel Yaklaşım Erişim Sorunları, Motivasyon Kaybı... vs. Yüzünden Faydasız UE Farkındalığı Oluştur, Süreklilik Vadediyor

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Eğitici ve yönetici olarak uzaktan eğitim süreci ile ilgili ne düşünüyorsunuz?” sorusu alınan yanıtların aşağıdaki Tablo 3’de ana kategori ve alt birimler ekseninde yoğunlaştığı gözlenmiştir.

Tablo 3**Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Ait Düşüncelere Yönelik Bulgular**

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler	Öğretmenler
		<i>f</i>	<i>f</i>
Düşünce Yönü	Negatif	7	9
	Pozitif	3	6
Bakış Açısı	Dar Kapsamlı (Günü Kurtarma)	6	8
	Geniş perspektif	4	7
Yaklaşım	Eleştirel (Ayrıştıran)	6	8
	Kabullenmiş (Alternatifsiz)	4	7

Yöneticilerin frekans değerlerine göre; dar kapsamlı, eleştirel ve negatif bakış açısına, öğretmenlerin ise eleştirel ve negatif yönlü bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Bakış açısı olarak öğretmenlerin dar ve geniş aynı oranda yaklaşım sergilediği gözlenmektedir. Bakış açısı kapsamında yöneticilerin dar kapsamlı olarak değerlendirmesi uzaktan eğitimi uygulama ve öğretmen odağında değerlendirmesinden kaynaklanmaktadır. Oysa ki uzaktan eğitim öğreten, öğrenen, öğrenim materyali, öğrenme ortamı, veli...vb pek çok etkilenen unsurdan oluşmaktadır. Öğretmenlerin bu noktalara dokunduğuna dair ifadelerine daha çok rastlanmaktadır. Ayrıca UE ile ilgili hem yönetici hem öğretmenlerin olumlu ifadelerinin sınırlı sayıda oluşu negatif yönlü düşüncüklerini göstermektedir

“Eğitim sistemimizin daha önce hiç karşılaşmadığı ve hazırlıksız olduğu bir süreçten geçtiğimiz düşünüldüğünde eğitim-öğretimin kalitesinin devam ettirilmesi noktasında gerek öğretmenler gerek yöneticiler üzerinde yoğun bir baskı oluştu. Ancak bu haliyle baskıya atlatılmak adına öğretmenlere yeterli destek sağlanmadı” (Y7).

“Zorunlu hallerde kullanılması gerekli ama yüz yüze eğitimin yerini tutmaz. Salgından sonra uzaktan eğitim, eğitimin bir parçası olacak” (Y2).

“UE sürecinde öğrenciye ulaşma ve verim gibi hususlarda zorluklarla karşılaştık. Bu da eğitimi sekteye uğrattı. Öğrencilerin takibi gibi konularda da öğretmenler zorluklar yaşadı. Çocuğunu takip eden yönlendiren velilerde ise çocukların ilgisi ve takibi kolaylıklar sağladı” (Y9).

“... uzaktan eğitim sürecine yeterince katılımını sağlayamadı. Ülkemiz; eğitimde fırsat eşitliği olduğu anayasasında mevcut olan fakat eğitimde fırsat eşitliğinin olmadığı bir ülke haline dönüştü maalesef” (Ö1).

“... UE çok da faydalı olmadığını düşünüyorum” (Ö2).

“UE eğitim sürecinin çok verimli geçmediği kanısındayım” (Ö4).

“UE normal eğitime göre öğretmen açısından yorucu ve zorlayıcı...” (Ö5).

“... Yüz yüze eğitimde sınıf yönetimine daha fazla zaman ve emek harcadığımı fark ettim bununla beraber sınıf içi etkileşimin daha az olduğunu ve öğrencilerin sosyal gelişiminin bu durumdan olumsuz etkilendiğini düşünüyorum. sadece bilişsel düzeyde bir gelişim söz konusudur” (Ö6).

“...dezavantajlı çocuklarımızın eğitim ortamına ulaşmada zorlandığını düşünüyorum” (Ö10).

“Kabullenmiş” alt birimine örnek olarak;

“Bu şartlarda başka çare yok, ancak böyle yapılabilir diye düşündüm” (Y6). ifadesi gösterilebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Daha önce herhangi bir sertifika programı ya da üniversitelerdeki bölümler arası ortak ders anlamında uzaktan eğitim sürecine dahil oldunuz mu? (Uzaktan eğitime ait deneyimleriniz nelerdir?)” sorusu yöneltilecek alınan yanıtlar doğrultusunda Tablo 4’te belirtilen ana kategoriye bağlı değişkenlerin frekansları belirtilmiştir.

Tablo 4

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyimlerine Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	f	f
Uzaktan Eğitim	Mevcut değil	6	13
Deneyimi	Mevcut	4	2

“Mevcut” alt birimine örnek olarak; “*Oldum, mesleki olarak bakanlığımızın hizmet içi seminerlerinde bulundum. Faydalı ve öğretici olduğunu düşünüyorum*” (Y3) ifadesi gösterilebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Covid -19 Pandemisi etkisiyle zorunlu hale gelen uzaktan eğitim programında görevlendirildiğinizde kendinizi nasıl hazırladınız?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo 5’de gösterilen ana kategori ve alt birimlerine ait frekanslarda özetlenmiştir.

Tablo 5

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecine Hazırlık Aşamasına Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler	Öğretmenler	
		f	f	
Bireysel	Yok	8	13	
Hazırlık	Bilişsel (Teknolojik	1	5	
	Psikolojik	1	2	
	Yok	5	1	
Paydaş	Veli ve Öğrenci	3	-	
	Hazırlığı	Meslektaşlar ile	2	10
	Yok	6	7	
Çevre ve Donanım	Ders içeriği için ön	3	7	
	Bilgisayar, Tablet,	1	1	

Yöneticilerin UE uygulamaları ile ilgili bilişsel hazırlık sürecine ait ilgili programları öğrenmek harici söylemleri bulunmamaktadır. Paydaş hazırlığı ve donanım tedarikine yönelik girişimlerine ait söylemleri de sınırlı sayıdadır.

“Bilişsel” alt birimine örnek olarak; “*Uzaktan eğitim programlarını kullanmayı öğrendim. Eba ve zoom gibi...*”(Y2). ifadesi gösterilebilir.

“Paydaş hazırlığı” alt birimine ait olarak; “*Öncelikle müdür yardımcıları ile bir toplantı yaptık yol haritası üzerine...*” (Y3).

“*Bu iş için ayrı bir eğitim almadım ya da hazırlık yapmadım. Mevcut teknolojik bilgilerim yeterli oldu. Takıldığım yerlerde öğretmen ve idareci arkadaşlarıma danıştım*” (Y7). ifadeleri gösterilebilir.

Öğretmenlerin yoğun bir şekilde UE hazırlığına yöneldiği görülmektedir. “Bilişsel” alt birimine örnek olarak; “*Zoom uygulamasındaki detayları çeşitli internet kaynaklarından yararlanarak öğrendim ...*”(Ö1).

“Uzaktan eğitimde kullanılacak araç ve gereçler nelerdir ve bunları en verimli bir şekilde nasıl kullanırım diyerek internette bununla ilgili çalışmalara bir göz gezdirdim...” (Ö6).

“... materyalleri satın aldım, uzaktan eğitim ders anlatım videoları izledim” (Ö7).

“İlk olarak zoom üzerinden çözümlene yaptım. Telefon ile ders işleme kısmında dosya paylaşımını EBA’dan video izledim” (Ö8).

“Eğitim videoları izleyerek alıştırmaya ve denemeler yaparak” (Ö9).

“Öncelikle uzaktan eğitimi gerçekleştireceğimiz dijital platform hakkında bilgi edinmeye çalıştık...” (Ö10).

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Uzaktan eğitimde sürecine kendinizi güçlü bulduğunuz ve gelişim gereksinimi hissettiğiniz alanlar nelerdir?” sorusuna katılımcıların verdiği yanıtlar Tablo 6’da özetlenmektedir.

Tablo 6

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Kendilerini Güçlü Buldukları Yönere ve Gelişim Gereksinim Alanlarına Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler Öğretmenler	
		f	f
Güçlü Yönler	Bireysel Farkındalık, Özgüven	4	8
	Teknolojik Yatkınlık ve Yeterlilik	4	5
	İnsan Kaynağı Zenginliği	2	2
Gelişim	Teknolojik Yeterlilik	6	6
Gereksinimi Alanı	Ölçme Değerlendirme, Eğitim Materyal	2	5
	Ders anlatmıyorum, yeterliyim.	2	2
	İletişim ve Zaman Yönetimi	-	2

Yöneticilerin güçlü yan olarak en fazla tekrar eden ifadenin bireysel farkındalık, özgüven ve teknoloji yatkınlığı ile yeterliliği olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ise en güçlü yan olarak en çok teknoloji yatkınlığı ve yeterliliğini ifade ettiği, bireysel farkındalık ve özgüven kavramlarına yer verdiği görülmektedir.

Ortaokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik...

“Teknolojik Yatkınlık ve Yeterlilik” alt birimine örnek olarak;
“Programları kullanmayı bilmek önemli” (Y1).

“Teknolojik bilgi seviyemin yeterli olduğunu gördüm” (Y7).

Zoom uygulamasındaki detayları çeşitli internet kaynaklarından yararlanarak öğrendim ...” (Ö1).

“Uzaktan eğitimde kullanılacak araç ve gereçler nelerdir ve bunları en verimli bir şekilde nasıl kullanırım diyerek internette bununla ilgili çalışmalara bir göz gezdirdim. Bilişim teknolojileri ile ilgili yeterli bir düzeye sahip olduğumu bildiğimden dolayı psikolojik anlamada kendimi rahat hissediyordum” (Ö6).

“Bildiğimden dolayı psikolojik anlamada kendimi rahat hissediyordum. Bilişim materyalleri satın aldım, uzaktan eğitim ders anlatım videoları izledim” (Ö7).

“İlk olarak zoom üzerinden çözümlene yaptım. Telefon ile ders işleme kısmında dosya paylaşımını EBA’den video izledim” (Ö8).

“Eğitim videoları izleyerek alıştırma ve denemeler yaparak” (Ö9).

İfadeleri gösterilebilir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Ülkemizde daha önceki dönemlerde kullanılan uzaktan öğretim TV yayınlarının uzaktan eğitime geçiş sürecindeki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?”
“Sınıflarda ders anlatımı sırasında eğitim bilişim araçlarından ve ilgili platformlardan nasıl faydalanıyorsunuz?” sorularına alınan yanıtlar Tablo 7’de verilmektedir.

Önceki yayınların etkisinin zayıf olduğuna dair ifadeler şu şekildedir.

“Aslında çok etkisi olduğunu düşünmüyorum. Tamamen yeni bir süreç gibi başladı” (Y1). “Çocuklar açısından yaşları küçük olduğu için TRT Açık Öğretim yayınlarının geçişe etkili olduğunu düşünmüyorum, ben bile hayal meyal hatırlıyorum” (Y6).

Ben, çok bir faydası olduğunu düşünmüyorum. Öğrenciler tek taraflı bir iletişimden ziyade kendilerinin de sürece dâhil olabildiği eğitim süreçlerini takip etmek istiyor” (Ö1). “Çocuklar haberdar değildir, öğretmen de ders anlatan öğretmeni dinleyerek örnek almış olabiliriz” (Ö5).

“TV yayınlarının öğrenciler için cazibesinin düşük olduğunu görüyorum. Öğrenciler daha çok youtube’da bulunan konu anlatım videolarını ve soru çözüm videolarını tercih ediyor. Dijital medyanın eğitimdeki etkisi her geçen gün daha fazla artıyor” (Ö6).

“EBA” alt birimine örnek olarak; “Biz çoğunlukla zoom kullanıyoruz, nisan ayında EBA çok çoktuğu için öğretmen ve öğrenciler şikâyetçiydi. Ortak karar aldık tamamen zooma geçtik” (Y3). İfadesi gösterilebilir.

Tablo 7

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecine Geçiş Aşamasında Önceki TV Yayınlarının Etkisine Ait Düşünceleri ile Ders Anlatımında Eğitim Bilişim Araçları ve Platformlardan Yararlanma Düzeylerine Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	f	f
Önceki TV Yayınlarının Etkisi	Etkili Değildir	6	8
	Etkilidir	4	5
Ders Anlatımında Yararlanılan Eğitim Bilişim Araçları	Akıllı Tahta	3	3
	EBA	3	9
	Ders İçeriği (Z-kitap, pdf, word dosyaları, videolar) ve Online Sınav Paylaşımları	5	4
	Eğitim Siteleri ve İlgili Programlar (zoom... vb.)	3	3

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Bir dersin uygulama aşamasında, uzaktan eğitim faaliyetleri ile okul içi /sınıf içi faaliyetler karşılaştırılacak olursa nelerin göz önünde bulundurulması gereklidir? (Zaman yönetimi, ekonomik, donanımsal farklılıklar... vb. faktörleri düşünerek değerlendiriniz)” sorusuna karşılık elde edilen bulgular Tablo 8 de görülmektedir.

Tablo 8

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim ile Sınıf İçi Faaliyetlerin Bazı Kriterlere Göre Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

		Yöneticiler	Öğretmenler
Ana Kriterler	Alt Birimler	<i>f</i>	<i>f</i>
Zaman Yönetimi	Olumlu	-	4
	Olumsuz	2	6
Materyal kullanımı	Zengin	-	4
	Geliştirilmeli	-	7
Ekonomik Açıdan	Avantajlı	-	3
	Dezavantajlı	2	7
	Hem avantajlı hem dezavantajlı	1	3
Donanım farklılığı	Daha Teknolojik	-	3
	Aynı teknolojik yapıda	-	

Öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarında zamanın olumsuz, materyallerin yetersiz kaldığını, ekonomik açıdan dezavantajlı, daha teknolojik olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Yöneticilerin uzaktan eğitim uygulamalarının bazı kriterlere göre değerlendirmelerine ait yeterli bulguya ulaşılamamıştır.

“Dezavantajlı” alt birimine örnek olarak; “*Ekonomik açıdan, ulaşılabilirlik açısından, eşit hak sunması ve eğitim faaliyetlerinin de yapılabilmesi açısından okulda eğitim avantajlıken...*” (Ö7). “*Zaman yönetimi, ekonomik, donanım açısından yüz yüze eğitim daha avantajlıdır*” (Ö11) ifadeleri gösterilebilir.

“Geliştirilmeli” alt birimine ait olarak *UE’ in gerek zamanın ayarlanması gerek eğitim araç-gereçlerinin sağlanması gerekse ev ortamının bu sürece göre hazırlanması göz önüne alınırsa okul içi faaliyetlere kıyasla çok daha zor olduğu söylenebilir*” (Ö4). “*...uzaktan eğitimde ekonomik sıkıntılardan dolayı fırsat eşitsizliği daha fazla oluyor.5E Eğitim Modelinin uygulama ve keşfetme aşamaları uzaktan eğitim sürecine geçildiğinden dolayı yapılamıyor bu da eğitimin etkililiğini ve verimliliğini düşürüyor*” (Ö6).

“*Ezberler değişti. Görsellere dayalı bir planlama, hazırlıksız konuşmaya yönelik çalışmadan ziyade ön hazırlık gerekli. Beyin fırtınasını çok kullandım derslerimde. Canlandırma tekniğini kullanamıyorum. Vücut dili kullanma, göz teması provaları*

olmuyor. Uygulama isteyen deyim canlandırma, pandomim, yerine alternatif oluşmadı bu süreçte. Grup etkinlikleri de sınırlandı” (Ö8) ifadeleri gösterilebilir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Uzaktan eğitimin uygulama aşamasında yönetici/ öğretmen olarak en çok hangi problemler ile karşılaştınız?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo 9’da özetlenmektedir.

Tablo 9

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Uygulama Aşamasında En Çok Karşılaşılan Sorunlara Ait Düşünceleri

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler <i>f</i>	Öğretmenler <i>f</i>
Uygulamada Karşılaşılan Problemler	Bağlantı ve Erişim Sorunları, Geridönüt Sorunları Motivasyon Sorunları İletişim Sorunları	7 2 1	11 2 2

Yönetici ve öğretmenlerin ifadelerinde UE ile ilgili en fazla yer verilen ifadenin bağlantı ve erişim gibi sorunlara ait olduğu görülmüştür. “Bağlantı, Erişim ve Ders İçi Geri Dönüt Sorunları” alt birimine örnek olarak;

“İnternet bağlantısının zayıf kaldığı ya da sisteme aşırı yüklenme olduğu zamanlarda canlı derslerden kopuyoruz hem ben hem de öğrencilerim. En büyük problem buydu” (Ö3).

“UE en büyük sorun katılım, katılanlar da derse iştirak etmiyor gerekli donanımları yok” (Ö2).

“İnternet bağlantısının zayıf kaldığı ya da sisteme aşırı yüklenme olduğu zamanlarda canlı derslerden kopuyoruz hem ben hem de öğrencilerim. En büyük problem buydu” (Ö3). “İnternet bağlanma, Bilgisayar, tablet eksikliği, ses ve kamera sisteminin eksikliği, olumsuz ebeveyn tutumları (hazırlık yapmamaları, ortamı hazırlamamaları, öğrencilerini hazırlamamaları vb)” (Y2).

“Öğretmen ve öğrencilerin sisteme girememe sorunu oldu, bir de öğrencilere ulaşamama, öğrencilerin de idareye ulaşamaması” (Y6).

“İnternet bağlantısıyla ilgili sıkıntılar oldu” (Y7). İfadeleri gösterilebilir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Uzaktan eğitim ile ilgili problemlere karşı çözüme ulaşma sürenizi ve ilgili destek birimlerinin yönlendirmelerinin yeterlilik ölçüsünü nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu yöneltildiğinde alınan yanıtların tekrar etme sıklığı Tablo 10’da gösterildiği gibi üç farklı düzeyde gösterilmiştir.

Tablo 10

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimin Uygulamalarında Karşılaşılan Problemlere Yönelik Çalışmaların Yeterlilik Ölçüsüne Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler <i>f</i>	Öğretmenler <i>f</i>
Genel Merkez, Kurum ve Birey Bazlı Çözümler	İyi düzeyde	5	5
	Kötü düzeyde	3	4
	Orta Düzeyde	2	6

Yöneticiler ve öğretmenler tarafından sorunlara yönelik çözümlerin yeterliliği çoğunlukla iyi düzeyde bulunmuştur. Bu bulguyu destekleyen ifadelerden bazıları şu şekildedir.

“Hazırlıksız yakalanan bir süreç olduğunu düşündüğümüzde ilgili birimlerin desteğinin yeterli olduğunu söyleyebilirim. Teknolojik sorunların çözme aşaması da dahil” (Y7).

“Sorun çıktığında farklı çözümlere hızlı bir şekilde ulaşabildik. Alternatif uygulamalar gibi. Destek birimler de yönlendirmeyi etkili bir şekilde yerine getiriyor diye düşünüyorum” (Y9).

“Herhangi bir problem yaşadığımda internet üzerinden kısa bir araştırma yaparak sorunlarımı çözmüş bulunuyorum” (Ö6).

“Bu süreçte herhangi bir teknik problem yaşamadım” (Ö10).

“Yeterli” (Ö11).

“Bir sıkıntı olduğunda herkes yaşadığı için bir yere bildirmeden sıkıntı giderildi” (Ö13).

“Bence yeterli ve etkili” (Ö15).

“Yönetici /öğretmen olarak uzaktan eğitim ile ilgili beklentilerinize cevap buldunuz mu?” sorusuna verilen yanıtlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Yönetici ve Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Dair Beklentilerine Cevap Bulma Düzeylerine Ait Bulgular

Ana Kategori	Alt Birimler	Yöneticiler <i>f</i>	Öğretmenler <i>f</i>
Memnuniyet	Beklentimin üzerinde	4	3
	Kısmen	3	8
	Hayır	3	4

Öğretmenlerin uzaktan eğitimden kısmen memnun oldukları ve daha iyi bir uygulama olabileceğine yönelik arzuları olduğu görülmektedir. Uygulamanın ölçme ve değerlendirme kısmındaki ihtiyaç ve beklenti tam anlamıyla olumlu düşünmeyi engellemektedir. Yöneticiler ise UE için ağırlıklı olarak beklenenin üzerinde bir performans gördüklerine ait ifadelerinde yer vermiştir.

“Kısmen” alt birimine örnek olarak; “*Sınıf düzeyine göre değişiyor 5. Sınıflar ile 8ler aynı değil. Alt sınıflarda katılım gayet iyi boşa kürek çekmiyorum diye hissediyorum*” (Ö8) ifadesi gösterilebilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan yöneticilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı düşünce yönünün büyük oranda negatif olduğu görülmüştür. Açıklamalarında uzaktan eğitimle ilk defa karşılaştıkları ve hazırlıksız oldukları için zorlu bir süreç olduğu yönünde ifadeleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Akyavuz ve Çakın (2020) tarafından elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir. Mikušková ve Verešová’da (2020) uzaktan eğitimin duygularla ilişki içerisinde olduğunu; uzaktan eğitim sürecinde olumlu duyguların azalırken olumsuz duyguların arttığını bulmuşlardır. Yöneticilerin uzaktan eğitime ait olumsuz düşünce yönünde olmalarının, görev alanlarında ve görev tanımlarında büyük çaplı yenilikler ile fazla karşılaşmamış olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik eleştirel bir yaklaşımla, geniş perspektifli bakış açısıyla negatif yönlü düşünceler barındırdığı sonuçları elde edilmiştir. Burada uzaktan eğitimi negatif olarak değerlendirmenin temelinde teknolojik

yetersizlikleri nedeniyle kapsam dışı kalan çocuklara ulaşamamak kaygısı yer almaktadır. Öğretmenlerin yapılması planlanan çalışmalara direnç göstermeden hızlı şekilde adaptasyon sağlaması hazırbulunuşluk düzeyinin yeterli olduğunu göstermektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Yöneticilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitime ait büyük oranda deneyimlerinin olmadığı sonucu elde edilmiştir. Daha önce öğrenci rolünde dahi uzaktan eğitimle tanışma fırsatı olmayan öğretmenlerin uygulayıcı konumuna geçiş aşamasındaki harcadıkları emek ve gayret ciddi boyuttadır. Lakin yöneticilerin uzaktan eğitim uygulamalarındaki rolü planlamadan öteye geçmemiştir. Burada yöneticilerin liderlik görevlerine ait bir yaklaşım sergiledikleri büyük oranda gözlenmemiştir. Bu bağlamda araştırma bulgularımız ile Akyavuz ve Çakın'ın (2020) araştırma sonuçları çelişmektedir. Neticede eğitimcilerin bir rolünün de eğitimdeki kriz yönetimi becerisi gerektiren ani değişimlere adaptasyon kapasitesini arttırmak olduğu görülmektedir (Sarı ve Sarı, 2020). Araştırmacılar uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı en önemli güçlüğü öğrencilerle iletişim kurma olduğunu belirtmektedir. Ayrıca öğretmenler kendilerinin ve öğrencilerinin kişisel verilerini korumakta zorluk yaşamaktadır (Vasiliki, Dimitrios ve Maro, 2021).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Hazırlık aşamasında öğretmenlerin özellikle bilişim araçları kullanımındaki yeterlilik düzeyini arttırmak için videolar izlediği, bilen kişilerden destek aldığı yani yeni bir öğretim ortamı oluşumu için çaba gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çevre ve donanım hazırlığına yönelik teknolojik cihazları (bilgisayar, tablet, kulaklıkvb.) temin ettikleri, ders içeriğine yönelik araştırmalarda buldukları, sistem kullanımına yönelik videolar izleyerek kapsamlı bir hazırlık sürecine dâhil oldukları bulguları elde edilmiştir. Benzer bir çalışma da uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin kendilerini yeterli ve orta düzeyde buldukları, deneyim ve yeterliliğe sahip olmayanların da kendilerini geliştirdiği, yetkinliklerini arttırdığı sonuçları barındırmaktadır (Demir ve Kale, 2020). Ayrıca paydaş hazırlığı boyutunda veli ve öğrencileri ile iletişimi güçlendirerek whatsapp grupları oluşturarak sıkı bir ödev takip sistemi planladıkları diğer bulgular arasındadır. Uzaktan eğitim için ilgili yapılan bir diğer çalışmada da benzer bulgular elde edilmiştir (Demir ve Özdaş, 2020). Araştırmacılar öğretmenlerin mevcudiyeti yansıtma, etkileşimi geliştirme, dersi yönetme ve uzaktan içerik öğretme stratejileri konusunda büyük ölçüde hazırlıksız olduklarını göstermektedir (Rehn, Maor ve McConney, 2018). Uzaktan eğitim deneyimsizliğinin öğretmenlerde yaşattığı kısa süreli kaygının hızlı biçimde aşılabiliyor olması öğretmenlerin ilgili

paylaşımlarda bulunmasından ve birbirleriyle dayanışma içinde olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yöneticilere uzaktan eğitim görevlendirmeleri kapsamında aldıkları tedbirler ve hazırlıkları sorulduğunda organizasyon harici çok az faaliyete yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin uzaktan eğitime yönelik çevre ve donanım hazırlığına gerek duymama sebebi, bu süreçte okullarına gitmeye devam ettikleri için yeterli ekipmana okulda sahip olmaları düşünülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin ve yöneticilerin kendilerini güçlü bulduğu yönlerine ait bulgular arasında bireysel farkındalık ve özgüven ile teknolojik yatkınlık ifadeleri ön plana çıkmaktadır. Bu durum demografik bulgulara göre de bakılacak olursa yöneticilerin büyük çoğunluğunun 21 yıl ve üstü kıdem değişkeni ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Yöneticiler organizasyon ve yönetim becerilerine dair özgüven duymaktadır. Okul yöneticilerinin özgüvenlerinin gerekliliğine açıklık getiren bir araştırma sonuçlarına özgüvenlerinin yüksek olmasının rutin düzenin harici durumlarda faydalı olduğu düşünülmektedir (Hergüner ve Gül, 2019). Okul yöneticilerinin uzaktan eğitim ile dijitalleşen iletişim kanallarını benimsemeleri, hızlıca kullanabilmeleri; teknoloji yatkınlıkları ile yüksek özgüvenlerinin birleşiminden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin yaş aralığı da göz önünde bulundurularak değerlendirilecek olursa uzaktan eğitimde kritik beceri olarak nitelendirilebilecek teknolojik yeterlilik temasının güçlü yan olarak gözlenmesi olağandır. Çünkü yaş aralığının düşük olmasının teknolojik yatkınlık ile ilişkili olduğuna dair ifadeler bulunmaktadır. Bu bulguyu destekler nitelikte uzaktan eğitimin amaçlarından ve beklentilerinden uzak bir algıya sahip öğretmenlerin mesleki deneyimlerinin 15 yıl üzeri bir ortalamada olmaları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitimin mevcut uygulamalarına önyargı derecesinde bir direnç gösterdikleri de yer verilmiştir (İmamoğlu ve İmamoğlu, 2020).

Öğretmenlerin uzaktan eğitim ile ilgili eksiklikleri iyi bir şekilde tespit ettiği görülmektedir. Özellikle ölçme değerlendirme tarafındaki boşlukların yapılan öğretimsel etkinlikleri de anlamsızlaştırdığı, bu noktada yetersiz kaldığı için umutsuzluğa düştüğü düşünülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ihtiyaç analizini yaparak gelişim gereksinimine ait özgür cevaplar vermekten kaçınmamıştır. Öğretmenlerin özelleştirebilir yapabilmeleri ve ihtiyaç alanlarını somutlaştırabilmeleri sayesinde süreci daha rahat sahiplendikleri düşünülmektedir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Yöneticilerin uzaktan eğitim sürecinde yararlandıkları eğitim bilişim aracı ve ilgili programlar arasında EBA Platformu ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Fatih Projesi kapsamında okullarda bulunan akıllı tahta, ders içeriğine ait dosyalar, diğer eğitim siteleri ve ilgili toplantı programlarından (zoom) yararlandıkları tespit edilmiştir. Yöneticilerin EBA Platformu'nun aktif kullanıcısı olmadıkları için ders içeriği kapsamında yeterli olarak değerlendirdiği düşünülmektedir. Öğretmenlerin, eğitim bilişim araçlarını en fazla içeriğe yönelik, video ve word ve pdf dosyaları ile planlama yaparak derslerinde yararlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğerleri kadar güçlü olmasa da EBA Platformu ve akıllı tahta uygulamaları da ders sorunlar oluştuğunda da eğitimde süreklilik için zoom, google meet, microsoft teams... vb. toplantı programlardan yararlandığı görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenme ortamlarını dijitalleştirme aşamasında akıllı tahtada çeşitli uygulamalara aşina olmaları EBA Platformunun kullanımını kolaylaştırdığı düşünülmektedir. Alan yazında EBA TV ile ilgili değerlendirilmelerin yer aldığı çalışmalara rastlanmak mümkündür (Kuzu, 2020; Aydın,2020; Yıldız ve Bektaş, 2020). Fakat televizyonun uzaktan eğitim aracı olarak kullanımına yönelik olarak önceki yayınların EBA TV' ye geçiş ile ilişkisinin incelendiği bir çalışmaya ve EBA TV'ye zemin hazırladığına yönelik bir bulguya henüz rastlanmamıştır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Yönetici ve öğretmenlerin en önemli tespit ettiği ortak problemlerin teknolojik yetersizlik, erişim sorunları olduğu görülmektedir. Bunlardan farklı olarak yöneticiler tarafından öğretmen ve öğrencilerin motivasyon kayıpları, iletişim sorunları da problemler arasında sıralanmaktadır. Bu bulguları destekler nitelikte Akyavuz ve Çakın'ın (2020) araştırma sonuçlarında da okul yöneticilerinin uzaktan eğitim sürecindeki benzer problemleri tespit ettiği görülmektedir. Yöneticilerin uzaktan eğitimin en büyük problemlerinden olan teknik yetersizlik ve internet erişim sıkıntılarında haberdar olduğu, veli ve öğretmenler tarafından çözüm merkezi olarak başvuru alan kişiler olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenler ifade edilen problemlerden farklı olarak, ders içinde öğrenciden geri dönüt alınamayışını, öğrencilerin çoğunun erişim cihazlarının olmadığı, olsa da aynı evde okuyan kardeş sayısı kadar bilişim aracına ihtiyaç duyulduğunu, telefonda derse katılanların küçük ekrandan derse hâkim olmamakta ve mikrofonları olmadığı için derslerde söz alamayışlarını işaret etmektedir. Uzaktan eğitimde yaşanan bir diğer problem de iletişimin oldukça zayıflamasıdır. Öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları ile iletişim kurma kanalları sınırlandırılmıştır. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) da

araştırmalarında elde ettiği sonuçların araştırma bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görüşlerine göre en çok vurgulanan problemin erişim ve alt yapıdan kaynaklandığı, derse katılım için öğrencilerin gerekli bilgisayar ve tablet gibi araçlarının olmaması, EBA TV çekmemesi gibi olumsuzluklar içerdiği görülmektedir. Demir ve Kale (2020)' de çalışmalarında uzaktan eğitimde yaşanan problemleri benzer şekilde tespit etmişlerdir. Elde ettikleri sonuçlara göre uzaktan eğitimin en ciddi sorunlarının öğrencilerinin internet yetersizliği, donanım eksikliği, ebeveynlerin teknolojik bilgi eksikliği, bireysel özellikler olduğu belirlenmiştir.

Uzaktan eğitim uygulamalarının etkililik açısından sıralaması açısından görüşleri alınan yöneticilerin ve öğretmenlerin ilk sırada canlı ders uygulamalarını, ikinci sırada EBA Platformu ve son sırada EBA TV yayınlarını ifade ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Canlı ders senkron bir uygulama olduğu, öğrencilere anlık soru sorma fırsatı tanıdığı ve kendi öğretmenleri tarafından uygulandığı için EBA TV ve EBA platformuna göre daha anlaşılır ve faydalı olarak görülmektedir. Balaman ve Tiryaki (2021), ilgili araştırmalarında ihtiyaçları karşılama anlamında TV'nin yetersiz kaldığı, canlı ders uygulamalarının çift yönlü iletişim ve etkileşimin çok daha fazla olduğu sonuçlarını elde etmiştir. Erümit (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile çalışmamızın sonuçları öğrencilerin senkron derslere karşı olumlu görüşlerini içermesi bakımından paralellik göstermektedir. Yöneticilerin uzaktan eğitim uygulama aşamasında ders programları yaparak ve öğretmenlerin canlı ders gerçekleştirme adımları hususunda bilgilendirmeler aktararak aktif rol aldıkları için en etkili kanalın canlı ders olduğuna inandıkları düşünülmektedir. Öğretmenlerin ise sanal da olsa sınıf ortamı sunduğu için canlı ders uygulamalarını en etkili, TV yayınlarının ise takip kısmında pasif kaldığı için en etkisiz olarak değerlendirdiği düşünülmektedir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Yöneticiler tarafından sınıf içi ve uzaktan eğitim süreçlerinin zaman yönetimi, ekonomik açıdan, materyal kullanımı ve donanım farklılığı gibi unsurlar ekseninde karşılaştırmasına ait elde edilen bulgular yeterli değildir. Yöneticiler tarafından uzaktan eğitimin ekonomik açıdan değerlendirmeleri sektörel boyutta yapılabilirken, zaman yönetimi, donanım ve materyal kavramlarına sınırlı olarak yer verilmesi yönetim harici sorumluluk hissedilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin cevaplarından elde edilen sonuçlara göre; uzaktan eğitim zaman yönetimi açısından olumsuz, materyal kullanımı ve yöntem açısından eksiklerin olduğunu, maddi olarak dezavantajlı ve daha teknolojik yapıları değerlendirilmiştir. Uzaktan eğitimde ders saatleri kısalmış ve konu anlatımı esnasında sistemin dersi ani sonlandırması ile sözleri yarım kaldığı

gözlenmiştir. Uygulama açısından yüz yüze eğitimi en çok aratan bir diğer kriter ise materyal kullanımı ve yöntem olmuştur. Drama, pandomim, gösterip yaptırma, grup çalışması gibi yöntemler öğrenme ortamlarını zorunlu olarak terk etmiştir. Laboratuvar koşullarında gerçekleştirilmesi yaparak yaşayarak öğrenme içeren ders içi etkinlikleri sanal videolar ve sunular almıştır. Çılgık ve Bayrak (2015), çalışmalarında yüz yüze eğitimin her türlü yöntem ve teknik kullanımına elverişli olduğu, uzaktan eğitimde laboratuvar, atölye çalışmalarının, soru-cevap etkinliklerinin kısıtlı olduğu sonuçlarına yer vermiştir. Uzaktan eğitimde bireysel öğrenme önemlidir ve bilginin yapılandırılması beklenir. Uzaktan eğitimin öğretim ilkelerinin yüz yüze öğretimin ilkeleri ile aynı olmadığı için öğretim yöntem ve tekniklerinin de farklılaşması gerekmektedir. Ayrıca teknolojik cihaz satın alma ya da internet ücretinin aile bütçelerine olan negatif yansımaları ekonomik açıdan uzaktan eğitimi dezavantajlı kılmaktadır.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuç

Değerlendirme aşamasında yöneticilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitimi beklentilerinin üzerinde bulunduğu, kısmen memnun oldukları bulguları elde edilmiştir. Yöneticilerin daha büyük ya da kapsamlı bir çalışma olması gerektiğine dair beklentileri zayıf iken öğretmenlerin ölçme-değerlendirme kısmındaki ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanamayışı tam anlamıyla olumlu düşüncelerini engellemektedir. Öğrenme düzeyini belirleme açısından uygulanan yöntemler ve öğrenme ortamı (ev içi) farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda eğitimdeki fırsat eşitliğinin önemsenmediği görülmektedir. Benzer çalışmalarda uzaktan eğitimin ölçme değerlendirme aşamasının online sınav olarak gerçekleştirilmesi öğretmen adayları tarafından değerlendirilmiş, uzaktan sınav uygulamasına karşı internet erişimi, konsantrasyon sorunları, tam öğrenmenin gerçekleşmemesi, öğrenme sorumluluğunu öğrenciye bırakması gibi sebeplerle öğrencilerin de memnuniyet düzeyi düşük olarak belirlenmiştir (Türküresin, 2020; Karakuş, vd.,2020). Sistem üzerinde yaşanan büyük çaplı sorunlara genel merkez tarafından hızlı şekilde çözüm üretilmesi, kurumların kendi bünyesinde yaşadıkları sorunların yine ivedilikle çözüme kavuşturulması, birey bazlı da sorunların uzun zamanlara yansımaması araştırma bulguları arasındadır. Her kademedeki görevlilerin devamlılık çabaları eğitim öğretim faaliyetlerinde uzaktan eğitimi içselleştirdikleri ve sahiplendiklerini göstermektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularından yola çıkarak öğretmenlerin öğrenme ortamlarını dijital dönüşüm odağında yeniden düzenlenmesi, öğrenme yöntem ve tekniklerini güncellemesi, öğrenme hızına göre öğrenen ile olan etkileşimi artırması, ders

materyallerinin geri dönüt imkânı sunacak şekilde zenginleştirilmesi önerilmektedir. Yöneticilerin ise kriz yönetimi ve kriz liderliği konularında bireysel yetkinliklerini arttırması öğretmen, öğrenci, veli eklenince; bilişsel, psikolojik, donanımsal alanlarda kapsamlı bir planlama yapması önerilmektedir. Çalışma grubu olarak UE yöneticileri yerine farklı öğrenim kademelerindeki öğrencilerle ya da farklı branşlar bazında aşamalı yapıda görüş incelemesi yapılabilir. UE teknolojik alt yapısının gelişim düzeyine yönelik değerlendirmeler yapılabilir. UE temel felsefesi kapsamında değişimi zorunlu kılan öğrenen ve öğretici rolleri incelenebilir.

Araştırmanın bulgularından yola çıkarak uygulayıcılara yöneticilerin öğretmenlerin yaşadığı problemlere çözüm odaklı yaklaşabilmeleri, uzaktan eğitimde etkin öğretim yöntemlerinin kullanılması ve uzaktan eğitimde kullanılan ders materyalleri zenginleştirilmesi önerilmektedir. Karar vericilere ise EBA Canlı ders uygulamaları daha güvenilir ve milli bir yazılımla hazırlanması, devletin her telefon operatörüne tanımladığı 8 GB internetin, sadece EBA platformu için değil, Canlı Ders Uygulamalarında da kullanılabilir olması sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir. Müfredat seyreltilerek kritik kazanımlara daha fazla ders saati verilebilir. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda öğrencilerinin ve velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri incelenebilir, uzaktan eğitim paydaşlarının rol değişimleri incelenebilir, uzaktan eğitimin aşamalı yapısı ilköğretim ve lise düzeylerinde de değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akyavuz, E. K. & Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 723-737.
- Alkan, C. (1987). *Uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 157.
- Aydın, E. (2020). Covid-19 döneminde EBA TV üzerinden yapılan türkçe derslerinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 877-894.
- Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 109-129.

- Balaman, F. & Tiryaki, S. H. (2021). Corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Boz, A., (2019). *Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kabullenme ve Kullanımı Bağlamında Uzaktan Eğitim Algularının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (23. Baskı). Pegem Akademi.
- Canpolat, U. & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin Covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Çığlık, H. & Bayrak, M. (2015). Uzaktan öğrenme ve yapısalcı yaklaşım. *İstanbul Journal of Open and Distance Education*, 1(1).
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (39), 203-212.
- Demir, F. & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- Demir, S. & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470.
- Düzakin, E. & Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve çukurova üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 17(1), 225-244.
- Ersoy, M. (2009). *Uzaktan Eğitim ve Öğretimin Yönetimi*. Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erümit, S. (2021). Pandemi döneminde K-12 okullarında uzaktan eğitim süreci: Türkiye'deki uygulamaların öğrenci bakış açısından değerlendirilmesi. *Teknoloji, Pedagoji ve Eğitim*, 30(1), 75-94.
- Güleryüz, H., Dilber, R. & Erdoğan, İ. (2020). STEM uygulamalarında öğretmen adaylarının kodlama eğitimi hakkındaki görüşleri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 71-83.

- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngör, H., Çangal, Ö. & Demir, T. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretime ilişkin öğrenci ve öğretici görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1163-1191.
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E. & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78.
- İmamoğlu, H. V. & İmamoğlu, F. S. (2020). Coronavirüs salgını ve uzaktan eğitim süreci hakkında öğretmen görüşleri: Şehit Bülent Yalçın Spor Lisesi ve Şehit Ertan Yılmaz Güzel Sanatlar Lisesi (Sinop) Örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4), 742-761.
- İşman, A. & Dabaj, F. (2005). Diffusion of distance education in North Cyprus. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 6(4), 59-65.
- Karahan, F., Erdoğan D., Güngören Ö., Uyanık G., Güler N., Koç B., Bayrakçı M., Çalışkan H., Uzunkol E. & Horzum M., (2018). Öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, internet kullanım becerisi ve web tabanlı mesleki gelişime yönelik motivasyonlarının hizmetiçi eğitimdeki başarılarına etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (36), 65-81.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N. & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem Yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1).
- Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2001). *Uzaktan Eğitim?* <http://egitek.meb.gov.tr/KapakLink/Uzaktaneğitim/UzaktanEğitim.html>, Erişim tarihi: 07.04.2002
- Mercan, A. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim ile İlgili Görüşleri ve Hazırbulunuşlukları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Örneği*. Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama için bir Rehber* (3. Basım), (S. Turan, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Mikušková, E. B., & Verešová, M. (2020). Distance education during Covid-19: the perspective of Slovak teachers. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(6), 884-906.
- Öz, Onursal & Terzioğlu, (2020). Sektörlerin ve mesleklerin geleceği, Covid-19 sonrası dijitalleşme ve eğitim sektörünün geleceği. *OHS Academy İş Sağlığı ve Güvenliği Akademi Dergisi*, 55, 61.
- Özgöl, M., Sarıkaya, İ., & Öztürk, M. (2017). Örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğrenci ve öğretmen elemanı değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 294-304.
- Özgül, E., Ceran, D. & Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 395-412.
- Özüçelik, E. (2019). *Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Kullanımı; Uludağ Üniversitesi Örneği*. Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Rehn, N., Maor, D., & McConney, A. (2018). The specific skills required of teachers who deliver K–12 distance education courses by synchronous videoconference: Implications for training and professional development. *Technology, Pedagogy and Education*, 27(4), 417-429.
- Sarı, E. & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 49-63.
- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618.
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Vasiliki, G., Dimitrios, S., & Maro, P. (2021). Distance education in the pandemic era: The views of Greek general and special education teachers of secondary education regarding readiness, challenges and the post-covid educational practices. *European Journal of Special Education Research*, 7(4).

- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yay.
- Yıldırım, B. (2020). Öğretmen yetiştirme üzerine bir model önerisi: STEM öğretmen enstitüleri eğitim modeli. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (50), 70-98.
- Yıldız, M. (2015). *Uzaktan Eğitim Programlarında Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Bilgi, İnanç ve Uygulamaları Arasındaki İlişkiler*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, S., & Bektaş, F. (2020). EBA TV’de yayınlanan beden eğitimi etkinliklerinin veli ve beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 969-987.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Distance education is a teaching method in which communication and interaction between those who plan and implement educational studies and learners are provided from a certain center through specially prepared teaching units and various environments in cases where classroom activities cannot be carried out due to limitations in traditional learning-teaching methods (MEB, 2001). Distance education refers to an education system model in which students and teachers in different environments carry out their learning-teaching activities with communication technologies and postal services (İşman, 2011).

With the effect of Covid-19, the growth of the audience affected by distance education and the expansion of the scope of the subject have also increased the number of studies on this subject. When the recent studies on distance education are examined, primary, secondary, high school teachers, administrators and parents, and distance education applications in general (Akyavuz and Çakın, 2020; Demir and Özdaş, 2020; Türküresin, 2020; Demir and Kale, 2020; İmamoğlu and İmamoğlu, 2020)) or EBA TV specific (Aydın, 2020; Kuzu, 2020; Yıldız & Bektaş, 2020; Balaman & Tiryaki, 2021) and researches on the subject and sample basis of teaching branch courses seem to be enriched (Bakioğlu & Çevik, 2020; Karatepe et al., 2020; Güngör, Çangal, and Demir, 2020).

The Purpose of the Study: Within the framework of the relevant literature, this study aims to examine the views of secondary school administrators and teachers on distance education. In line with the purpose of the study, answers to the following questions were sought.

- Which actions are included in the preparation process before distance education applications?
- What effect does old knowledge of distance education applications have on the transition?
- What are the difficulties encountered during distance education applications, and what are the solutions?
- How is the effectiveness of distance education applications evaluated with the prolonged pandemic process?

Method: The study was conducted with exploratory design, one of the qualitative research methods. Ten administrators and 15 teachers working in 10 different public schools in Istanbul province Bağcılar district participated in the study. A "Semi-Structured" interview form consisting of 13 questions prepared by taking the opinions of field experts was applied to the study group. The interviews were made face to face with the managers, face-to-face, and over the phone with the teachers. The determined themes were described at readiness, assimilation, application, and evaluation levels.

Results: According to the results obtained, managers' and teachers' readiness levels were low. It was observed that teachers tended to need assessment studies by considering distance education more comprehensively than administrators. The assimilation stage determined that the previous TV broadcasts did not affect the transition to distance education. It was concluded that the technology-oriented teaching preferences of the teachers on the smart board had a facilitating effect on the adoption of distance education. The most encountered problems were determined; Live Course Applications, EBA Platform, EBA TV were ranked in terms of effectiveness. In the evaluation phase, it was determined that the satisfaction levels of the practitioners regarding the distance education applications were high, and the central solutions for the problems encountered were found to be effective and successful.

Discussion and Suggestions: It was seen that the direction of the managers participating in the research towards distance education was mostly negative. Their statements stated that it was a difficult process because they were unprepared for the first time they encountered distance education. In this context, it coincides with the results obtained by Akyavuz and Çakın (2020). It is thought that the negative thoughts of the administrators regarding distance education are since they have not encountered large-scale innovations in their job fields and job descriptions.

In the preparation phase, it was concluded that teachers increased their proficiency level, especially in using information tools. It has been found that they provide technological devices (computer, tablet, headset... etc.) for environment and hardware preparation, conduct research on course content, and participate in a comprehensive preparation process by watching videos for system usage. A similar study also includes results in which distance education teachers find themselves at a sufficient and moderate level, and those who do not have experience and competence improve themselves and increase their competencies (Demir and Kale, 2020).

It is seen that the most important common problems identified by administrators and teachers are technological inadequacy and access problems. Unlike these, the loss of motivation of teachers and students and communication problems are listed among the problems by the administrators. In support of these findings, it is seen in the research results of Akyavuz and Çakın (2020) that school administrators have identified similar problems in the distance education process. It is thought that it is since the administrators are aware of the technical inadequacy and internet access problems, which are the biggest problems of distance education, and that they are applied as a solution center by parents and teachers.

Based on the research findings, it is recommended that administrators approach the problems experienced by teachers with a solution-oriented approach, use effective teaching methods in distance education and enrich the course materials used in distance education. It is recommended to decision-makers that EBA Live course applications should be prepared with more reliable and national software, and studies should be carried out to ensure that 8 GB internet, which is defined by the state for each telephone operator, can be used not only for the EBA platform but also for Live Course Applications. More course hours can be given to critical achievements by diluting the curriculum. In future research, the views of students and parents on the distance education process can be examined, the role changes of distance education stakeholders can be examined, and the gradual structure of distance education can be evaluated at primary and high school levels.

EK-1

GÖRÜŞME FORMU

Hazırbuluşluk

1. Eğitici ve yönetici olarak uzaktan eğitim süreci ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

2. Daha önce herhangi bir sertifika programı ya da üniversitelerdeki bölümler arası ortak ders anlamında uzaktan eğitim sürecine dâhil oldunuz mu? (Uzaktan eğitime ait deneyimleriniz nelerdir?)

3. Covid -19 Pandemisi etkisiyle zorunlu hale gelen uzaktan eğitim programında görevlendirildiğinizde kendinizi nasıl hazırladınız?

4. Uzaktan eğitimde sürecine kendinizi güçlü bulduğunuz alanlar nelerdir?

5. Uzaktan eğitimde sürecine kendinizi geliştirmeniz gerektiğini düşündüğünüz alanlar nelerdir?

Özümseme

6. Ülkemizde daha önceki dönemlerde kullanılan uzaktan öğretim TV yayınlarının Uzaktan Eğitime geçiş sürecindeki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

7. Sınıflarda ders anlatımı sırasında eğitim bilişim araçlarından ve ilgili platformlardan nasıl faydalanıyorsunuz?

Uygulama

8. Uzaktan eğitimin uygulama aşamasında yönetici/öğretmen olarak en çok hangi problemler ile karşılaştınız?

9. Uzaktan eğitim uygulama sürecinde, EBA TV yayınlarının, EBA eğitim platformunun ve canlı ders uygulamalarının etkililik açısından sıralamasını yapar mısınız?

10. Bir dersin uygulama aşamasında, uzaktan eğitim faaliyetleri ile okul içi /sınıf içi faaliyetler karşılaştırılacak olursa nelerin göz önünde bulundurulması gereklidir? (Zaman yönetimi, ekonomik, donanımsal farklılıklar... vb faktörleri düşünerek değerlendiriniz)

Değerlendirme

11. Yönetici /öğretmen olarak uzaktan eğitim ile ilgili beklentilerinize cevap buldunuz mu?

12. Uzaktan eğitim ile ilgili problemlere karşı çözüme ulaşma sürenizi ve ilgili destek birimlerinin yönlendirmelerinin yeterlilik ölçüsünü nasıl değerlendirirsiniz?

13. Uzayan pandemi sürecinin etkisiyle uzaktan eğitimin uğradığı değişim ve gelişimleri nasıl açıklarsınız?